

BOKTIPS

JAMES BALDWIN - IF BEALE STREET COULD TALK

They looked at us as though we were zebras - and, you know, some people like zebras and some people don't. But nobody ever asks the zebra...

James Baldwin är en sådan författare som du hör nämnas i tid och otid om du är intresserad av afroamerikansk 1900-talslitteratur, men annars är svårt att komma i kontakt med - då kunskapen om den delen av litteraturhistorien inte är så utbredd i Sverige (intresset brukar börja och stanna med nobelpristagaren Toni Morrison får man känslan av ibland).

Tur att biblioteken finns så man hittar böckerna ändå!
Jag läser på Wikipedia om Baldwin:

Most of Baldwin's work deals with racial and sexual issues in the mid-20th century in the United States. His novels are notable for the personal way in which they explore questions of identity as well as the way in which they mine complex social and psychological pressures related to being black and homosexual well before the social, cultural or political equality of these groups was improved.

Det här korta stycket lyfter fram mycket av det som är så intressant med James Baldwin som författare, de frågeställningar som han lyfter fram i sina böcker är så stora och

fortfarande så relevanta. Baldwin angriper ändå frågan om identitet på ett annat sätt än samtida afroamerikanska författare som Ralph Ellison eller vännen Richard Wright.

Och *If Beale Street could talk* då? Romanen kom lite senare i Baldwins karriär, på 70-talet, och behandlar ett par dysfunktionella familjer i Harlem som förenas genom ungdomarnas Tish och Fonnys kärlek. Tyvärr drabbas de av katastrofen när Fonny blir anklagad för våldtäkt och ställs inför ett rättssystem som känns allt annat än rättvist för de svarta medborgare som ställs inför det. En bitterljuv och jordnära historia - belönande om än inte världsomvälvande läsning.

Tobias Willstedt

ALLT GÅR SÖNDER – CHINUA ACHEBE

Den nigerianska författaren Chinua Achebe gav ut sin debutroman *Allt går sönder* (Things fall apart) år 1958. Då, i mitten på 1900-talet, höll de europeiska kolonialväldena på att falla samman, och världen höll på att förändras snabbt. Achebe blickade dock bakåt till den tid då européerna först anlände till Afrika - till tiden igbofolket levde i frihet i nuvarande Nigeria.

*Allt går sönder*s protagonist heter Okonkwo. Han är en mycket stolt och upphöjd medlem av sin klan som vägrar anpassa sig efter européerna - trots att resten av hans samhälle och hans nära familj tar till sig inkräktarnas kultur och livsstil. Achebes Okonkwo är knappast en hjälte utan fördrivs från sin by för att ha misshandlat sina fruar. Det är vid återkomsten efter sju års exil från byn som han märker att missionärerna och det europeiska rättssystemet har tagit över. Då manar Okonkwo sitt folk till motstånd. Men går det att vrida tillbaks klockan?

Det finns goda skäl till att *Allt går sönder* idag räknas som en klassiker. Achebe har en nykter blick på igbofolkets kultur som varken förskönas eller förlöjligas men ges mycket erkännande efter lång tid av kolonisation och förtryck. Förordet till *Allt går sönder* berättar att det var "den första roman på engelska som talade inifrån en afrikansk karaktär snarare än porträtterade afrikanen som exotisk" vilket såklart gör *Allt går sönder* till ett oerhört viktigt stycke litteratur. Oavsett romanens litteraturhistoriska betydelse är den även fruktansvärt välskriven och engagerande. Läs den!

Tobias Willstedt

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.